

Jak i gdzie znaleźć informacje?

WIEDZA W PIGUŁCE

Zdobywanie i wykorzystywanie informacji to działania, do których warto się przygotować. Można to zrobić przez obranie odpowiedniej strategii wyszukiwania.

Jej przemyślenie nie ogranicza się do określenia potrzeby informacyjnej. Należy także:

- pomyśleć, jakie źródła informacji są dostępne i z których najlepiej skorzystać (np. ocenić, czy wystarczy poszukać w internecie, czy lepiej wybrać się do biblioteki);
- wybrać najbardziej efektywne techniki wyszukiwania (np. wykorzystanie operatorów logicznych czy haseł przedmiotowych w katalogach bibliotecznych).

Jednym z najbardziej uniwersalnych modeli korzystania z informacji jest Wielka Szóstka.

Materiałów potrzebnych do pracy możesz szukać w wielu różnych miejscach. Warto pamiętać, że wiele instytucji kultury digitalizuje i udostępnia w internecie materiały z zakresu nauki, sztuki i literatury. Tworzone są pełnotekstowe bazy danych, biblioteki i muzea cyfrowe.

Za pośrednictwem internetu możemy również skorzystać z bibliotecznych katalogów on-line. Można w nich sprawdzić, czy dana książka jest dostępna w danej bibliotece, na której półce można ją znaleźć i czego dotyczy.

Korzystanie z wszystkich tych zasobów wymaga pewnych umiejętności. Często nie znamy tytułów książek, które poruszają interesujące nas tematy. Można jednak do nich dotrzeć poprzez:

- wyszukiwanie po hasłach przedmiotowych w katalogach bibliotecznych,
- przeszukiwanie bibliografii przedmiotowych,
- przeglądanie przypisów.

Porządkowanie dużych zbiorów informacji, takich jak np. katalogi biblioteczne czy archiwa, wymaga zastosowania sztucznego języka. Przy jego pomocy danym przyporządkowuje się określone etykiety, które tworzą przejrzystą strukturę. Przykładami zastosowania sztucznego języka są hasła przedmiotowe w katalogu bibliotecznym.

Sztuczne języki mają wiele ograniczeń, do których użytkownicy muszą się dostosować. Np. bywają nieintuicyjne, dlatego czasem warto sprawdzić, jakimi terminami powinniśmy się posługiwać.

Gdy już znajdziesz interesujący cię materiał, poddaj go krytycznej ocenie. Zbadaj przede wszystkim, czy jest wiarygodny i czy przyda ci się w dalszej pracy.

Na ocenę źródeł wpływa ich:

- wiarygodność,
- aktualność,
- obiektywność,
- łatwość wykorzystania,
- dostępność,
- stopień szczegółowości,
- zrozumiałość.

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Uporządkuj elementy w odpowiedniej kolejności, tak aby odpowiadały optymalnemu planowi pracy:

- Zapoznanie się z wybranymi fragmentami źródeł.
- Uporządkowanie zebranych informacji.
- Ustalenie, jakie informacje są niezbędne do rozwiązania zadania.
- Weryfikacja, czy efekt końcowy odpowiada potrzebom i oczekiwaniom.
- Prezentacja wniosków — przygotowanie wypracowania, prezentacji lub referatu.
- Sporządzenie roboczych notatek zestawiających najważniejsze informacje.
- Ustalenie dostępności źródeł.
- Sporządzenie listy wszelkich źródeł, które mogą okazać się przydatne.
- Wybór tych źródeł, których będziemy poszukiwać w pierwszej kolejności.
- Naniesienie ewentualnych poprawek.
- Precyzyjne określenie problemu, który należy rozwiązać.
- Ustalenie, czy dane źródło rzeczywiście zawiera poszukiwane informacje.

SŁOWNICZEK

- **potrzeba informacyjna:** informacje wymagane przez danego użytkownika, niezbędne ze względu na cel i okoliczności jego działań. Potrzeba informacyjna prowadzi do rozpoczęcia wyszukiwania informacji.
- **hasło przedmiotowe:** hasło ułatwiające znalezienie dokumentów o podobnej treści. Oznacza się nimi publikacje w katalogach bibliotecznych, aby ułatwić ich wyszukiwanie.
- **katalog biblioteczny:** zbiór informacji o tytułach, autorach i szczegółach wydania dzieł, jakie posiada biblioteka. Współcześnie coraz częściej jest udostępniany przez internet.
- **pełnotekstowa baza danych:** zbiór dokumentów tekstowych udostępnianych online, zawierająca dokumenty w całości.
- **Wielka Szóstka:** (ang. Big6Skills) najbardziej znany model działań, jakie trzeba podjąć, aby skutecznie wyszukiwać i korzystać z informacji.
- **bibliografia przedmiotowa:** wykaz publikacji na określony temat. Bibliografie przedmiotowe dołączane są do publikacji naukowych, by przedstawić obszar wiedzy, na którym opierał się naukowiec.
- **operatory logiczne:** elementy umożliwiające działania na zbiorach, przydatne w formułowaniu zapytań wyszukiwawczych. Np. przy pomocy operatora AND dokonuje się połączenia dwóch elementów w jeden zbiór. Korzystanie z operatorów logicznych znacznie zwiększa skuteczność wyszukiwania. Najpopularniejszymi operatorami są: AND, OR, NOT.
- **digitalizacja:** działanie polegające na przeniesieniu materiałów zapisanych w postaci analogowej do formatu cyfrowego.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Michał Wysocki, konsultacja merytoryczna: Justyna Jasiewicz. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez [Fundację Nowoczesna Polska](#).

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](#).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/jak-i-gdzie-znalezc-informacje/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Stowarzyszenia Autorów ZAIKS, Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Informatyka, IV poziom edukacyjny

Cele kształcenia

II. Wyszukiwanie, gromadzenie i przetwarzanie informacji z różnych źródeł; opracowywanie za pomocą komputera: rysunków, tekstów, danych liczbowych, motywów, animacji, prezentacji multimedialnych.

IV. Wykorzystanie komputera oraz programów i gier edukacyjnych do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin oraz do rozwijania zainteresowań.

V. Ocena zagrożeń i ograniczeń, docenianie społecznych aspektów rozwoju i zastosowań informatyki.